

Projekt

z dnia 2 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W JEDLICZU**

z dnia 2025 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jedlicze na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153.), art. 4¹ ust. 2, 5 i art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939).

**Rada Miejska w Jedliczu
uchwała, co następuje:**

- § 1.** Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jedlicze na lata 2026-2029 o treści jak załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Jedlicze.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2026 r.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu

w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. W myśl ww. ustawy realizacja działań związanych z profilaktyką

i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu prowadzona jest w oparciu o gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalany przez Radę Gminy. Program ten uwzględnia również zadania własne gminy w zakresie profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jedlicze na lata 2026-2029 został opracowany zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy Jedlicze. Program jest kontynuacją zadań realizowanych w latach poprzednich. Określa lokalne propozycje działań w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę uzależnień.

Program adresowany jest do wszystkich grup społecznych w jakikolwiek sposób związanych

z problemem uzależnienia od alkoholu, narkomanii oraz uzależnienia behawioralnego, bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia.

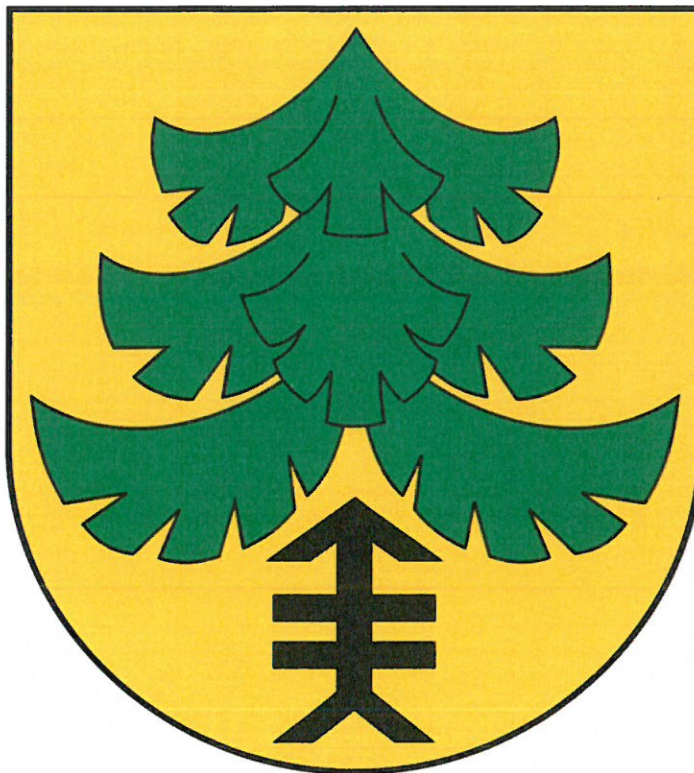
Zgodnie z art. 182 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystane będą jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inne cele. Uchwała rodzi skutki finansowe z działu 851 rozdział 85153 i 85154.

Dochody i wydatki określa plan finansowy opracowany na dany rok prognozowany na podstawie środków uzyskanych z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Kwota środków finansowych nie wykorzystana w danym roku budżetowym zwiększy pulę środków przeznaczonych w następnym roku na realizację gminnych programów.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jedlicze na lata 2026-2029 jest zasadne.

KIEROWNIK
Referatu Działalności Gospodarczej
i Obsługi Informatycznej
Małgorzata Głowacka – Pietruś

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Jedliczu
z dnia.....

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY JEDLICZE
NA LATA 2026 - 2029**

Gmina Jedlicze

Spis treści

1. WSTĘP	3
2. PODSTAWY PRAWNE	4
3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	5
4. WNIOSKI I REKOMENDACJE	8
5. ZADANIA I SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU	17
5.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.	17
5.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie...	19
5.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	20
5.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.	23
5.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	24
5.6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.	25
5.7. Przewidywane efekty realizacji Programu	26
5.8. Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.	27
5.9. Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jedliczu.	28
6. MONITORING I REALIZACJA PROGRAMU	29

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 tj.), oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) na gminę nałożony jest obowiązek uchwalenia Programu a co za tym idzie realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przedstawia długofalowe, strategiczne kierunki działań i dostosowany jest do potrzeb lokalnych oraz skierowany do wszystkich mieszkańców Gminy Jedlicze, określa strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz w zakresie minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu czy narkotyków a także występowania zagrożeń dotyczących szeroko rozumianego zdrowia psychicznego, w tym uzależnień behawioralnych.

Wieloletni charakter programu wyznacza kierunki w ramach których Gmina Jedlicze zamierza podejmować działania określone w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz Narodowym Programie Zdrowia. Realizacja Programu zakłada współpracę wielu podmiotów, instytucji, organizacji pozarządowych itp. działających w obszarze profilaktyki uzależnień.

Podstawowym celem Gminnego Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym głównie szkód zdrowotnych, społecznych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Wzrost społecznej świadomości związanej z tematyką uzależnień, ograniczenie dostępności środków psychoaktywnych, opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej czy narkotykowej, pomoc rodzinom zmagającym się z problemami wywołanymi używaniem środków psychoaktywnych oraz integracja społeczna i zawodowa osób dotkniętych uzależnieniami.

Wieloletni program, w perspektywie kilku lat doprowadzi do lepszego wykorzystania potencjału istniejących struktur i rozwiązań, lepszego wykorzystania zasobów i skoordynowania długofalowych działań.

2. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek uchwalenia niniejszego Programu wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 3) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 –2025.
- 4) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- 6) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- 7) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 8) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- 9) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych

3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Dane uzyskane z przeprowadzonej w 2025 roku „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Gminy Jedlicze”.

W celu przeprowadzenia diagnozy zagrożeń społecznych na terenie Gminy Jedlicze przeprowadzono **badania ankietowe**.

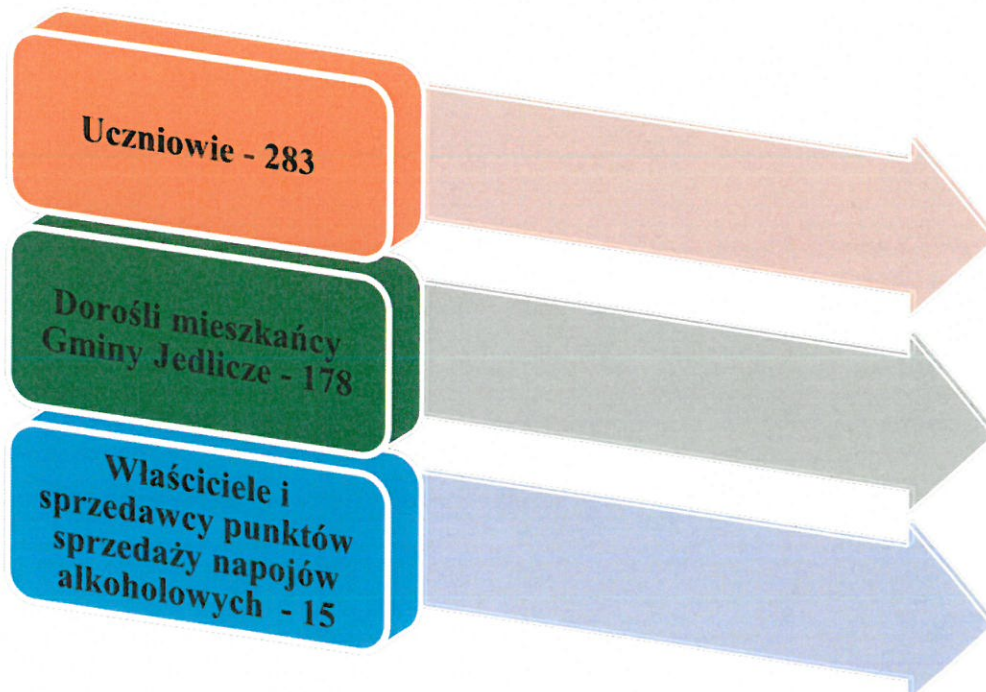
Badania ankietowe to jedna z metod stosowanych w naukach społecznych. Metoda ta polega na uzyskiwaniu danych poprzez zadawanie pytań na podstawie specjalnie przygotowanego kwestionariusza - uzyskiwanie odpowiedzi przez ankietera od wybieranych na podstawie odpowiednio dobieranych prób badawczych respondentów. Badania ankietowe przeprowadza się zawsze na próbie reprezentatywnej, wykorzystuje się kwestionariusz wywiadu, lub **kwestionariusz ankiety**, w bardzo standaryzowanych wersjach. Materiały zebrane w badaniach ankietowych są opracowywane w sposób ilościowy.

Badanie to objęło trzy wybrane grupy mieszkańców:

- ✓ uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych,
- ✓ dorosłych mieszkańców gminy,
- ✓ właścicieli i sprzedawców punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Łącznie w badaniu wzięło udział 476 osób.

Liczbowo przedstawia się to następująco:

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- **Problemu dotyczącego uzależnień od alkoholu** – Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), alkoholizm (zespół uzależnienia od alkoholu), definiuje się jako „zespół przewlekłych objawów somatycznych, behawioralnych i poznawczych, których cechą charakterystyczną jest to, że alkohol staje się priorytetem w stosunku do poprzednich, ważnych zachowań”. Spożywanie alkoholu staje się kompulsywne, mimo jego negatywnego wpływu na zdrowie, relacje międzyludzkie i funkcjonowanie społeczne. Należy pamiętać, że częstotliwość picia to nie zawsze wyznacznik uzależnienia. Sam fakt, że ktoś pije alkohol codziennie, nie musi oznaczać uzależnienia, o ile picie nie jest wynikiem wewnętrznej potrzeby poprawy samopoczucia, lub zaspokojenia głodu alkoholowego. Jednak codzienne picie z pewnością przyspiesza proces uzależniania. Problem uzależnienia od alkoholu jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego. Nadużywanie alkoholu, jak i uzależnienie od jego spożywania, implikuje szereg szkód zarówno dla jednostki korzystającej z jego właściwości, jak i osób żyjących w otoczeniu osoby patologicznie pijącej. Wszelkie działania, redukujące tego typu szkody i zapobiegające powstawaniu i mnożeniu się problemów alkoholowych, stanowią niezbędną aktywność dla przywrócenia równowagi zdrowotnej wszystkich osób uwikłanych w uzależnienie jednostki, oraz przywrócenia tejże do powrotu, do prawidłowego pełnienia ról społecznych: ucznia, rodzica, pracownika, partnera, kolegi, sąsiada, obywatela itd., a przede wszystkim do realizacji zadań życiowych związanych z pełnieniem każdej z tych ról.
- **Problemu dotyczącego uzależnień od nikotyny** - Nikotynizm to uzależnienie od nikotyny. Choroba została opisana w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10, w kategorii F-17: Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane paleniem tytoniu. Mamy z nią do czynienia, gdy dana osoba nie może przestać używać nikotyny, pomimo świadomości negatywnych konsekwencji zdrowotnych tego nałogu. Nikotyna to substancja chemiczna, która dociera do mózgu w ciągu kilku sekund od zaciągnięcia się dymem papierosowym. Alkaloid nie tylko obkurcza ściany naczyń krwionośnych i zwiększa ciśnienie tętnicze krwi, ale także ma zdolność oddziaływania na ośrodkowy układ nerwowy i odpowiada za wystąpienie uzależnienia fizycznego. Objawy u osób uzależnionych od tytoniu obejmują: konieczność

przyjmowania coraz większych dawek nikotyny, aby osiągnąć ten sam pułap satysfakcji z palenia papierosów, palenie papierosów pomimo świadomości negatywnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych, palenie papierosów pomimo wystąpienia problemów zdrowotnych związanych z płucami lub sercem, rezygnację z niektórych aktywności z powodu palenia papierosów, np. unikanie wychodzenia do restauracji, w których nie wolno palić, występowanie w okresach przerw od palenia papierosów objawów zespołu abstynencyjnego, fizycznych lub związanych z nastrojem.

- **Problemu dotyczącego uzależnień od narkotyków (narkomania)** – Narkomania, czyli uzależnienie od narkotyków, bywa również nazywana lekomanią, toksykomanią, czy farmakomanią. Zgodnie z definicją WHO uzależnienie to stan psychiczny lub fizyczny, który jest wynikiem interakcji zachodzącej pomiędzy organizmem, a środkiem uzależniającym. Narkomania objawia się, jako reakcje behawioralne, z tendencją do zażywania środka stale, bądź okresowo. Celem osób uzależnionych jest osiągnięcie stanu psychicznego, który pozwala uniknąć złego samopoczucia. Narkomania polega na nałogowym przyjmowaniu środka, doustnie, domięśniowo, drogą oddechową, czy dożylnie. Substancja wprawia osobę w stan odurzenia. Uzależnienie od narkotyków nie dotyczy wyłącznie popularnej kokainy, czy heroiny. Narkomania może obejmować również inne substancje, lub mieszanki substancji, które, zażywane przez jakiś okres, prowadzą do uzależnienia. Osoba z uzależnieniem od narkotyków z czasem zyskuje odporność na działanie zażywanej substancji, co prowadzi do pogłębienia problemu, zwiększania dawek i częstotliwości ich przyjmowania. Uzależnienie fizyczne od narkotyków sprawia, że osoba odczuwa potrzebę zażywania substancji w wyniku zespołu abstynencyjnego. Organizm potrzebuje środka do prawidłowego funkcjonowania, a jego brak prowadzi m.in. do bezsenności, drżenia mięśni lub wymiotów.
- **Problemu dotyczącego uzależnień behawioralnych** – Uzależnienia behawioralne, inaczej nazywane czynnościowymi, nazywamy grupę objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia, poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii, przez osobę wykonującą daną czynność. Zazwyczaj są to zachowania akceptowane społecznie. Wspólną cechą wszystkich uzależnień jest zaburzona kontrola impulsów, którym osoba z takimi problemami nie jest w stanie się oprzeć, a poddanie się im przynosi poczucie ulgi. **Szczególnie często uzależnienia behawioralne dotyczą dzieci, oraz młodzieży.** Jednym

z takich zaburzeń jest nałogowe korzystanie z zaawansowanych technicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak komputery i smartfony.

Klasyfikacyjne ujęcie uzależnień (zaburzeń) behawioralnych (dwie kluczowe klasyfikacje: DSM (obecnie edycja 5), oraz ICD-11, która obowiązuje od początku 2022 r.):

- ✓ Klasyczne uzależnienia behawioralne związane z kompulsywnymi czynnościami: patologiczny hazard, pracoholizm, zakupoholizm, seksoholizm.
- ✓ Uzależnienia – zaburzenia związane z jedzeniem: anoreksja, bulimia, obżarstwo, nadużywanie słodczy (cukru), zaburzenia jedzenia na tle eco diet.
- ✓ Patologiczne wizualizacje: bigoreksja, wizualizacje związane z modyfikacją ciała, kompulsywne tatuaże i piercing, tanoreksja.
- ✓ Cyberzaburzenia – cyberuzależnienia: video games disorder, patologiczne korzystanie z internetu (aplikacji i treści) i social mediów, kompulsywne i patologiczne cyberautoprezentacje, FOMO.
- ✓ Inne patologiczne formy nadczynności: kompulsywne uprawianie ćwiczeń, patologiczne nadaktywności sportowe.
- **Problemu dotyczącego przemocy domowej** – Przemoc domowa, zgodnie z ustawą o przemocy domowej, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie, lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa, lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
 - ✓ narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - ✓ naruszające jej godność, nietykalność cielesną, lub wolność, w tym seksualną,
 - ✓ powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym, lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie, lub krzywdę,
 - ✓ ograniczające, lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych, lub możliwości podjęcia pracy, lub uzyskania samodzielności finansowej,
 - ✓ istotnie naruszające prywatność tej osoby, lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia, lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

4. WNIOSKI I REKOMENDACJE

W podsumowaniu badań przeprowadzonych na terenie Gminy Jedlicze można wyróżnić kilka głównych problemów jakie dotyczą społeczność lokalną. Problemy społeczne

o których mowa poniżej, pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców podczas prowadzonych badań w IV kwartale 2025 r.

Według mieszkańców Gminy Jedlicze bardzo ważnymi problemami społecznymi są: **picie alkoholu przez młodzież (62,9%), alkoholizm (56,7%), oraz przemoc domowa (50,0%).**

Alkohol

Po dogłębnej analizie otrzymanych wyników badań przeprowadzonych wśród młodych mieszkańców gminy można wnioskować, że jednym z istotniejszych problemów nadal zdaje się być problem picia alkoholu – **9,5% badanej młodzieży. deklaruje**, że inicjację alkoholową ma już za sobą, z tego 18,5% badanej młodzieży twierdzi, że rozpoczęło picie alkoholu, w wieku poniżej 8 roku życia i 3,7% badanej młodzieży wskazuje, że alkohol pije 6 razy w tygodniu, lub codziennie. 26,9% badanej młodzieży upiło się w ostatnich 12 miesiącach przed badaniem.

Uczniowie, którzy zadeklarowali, że kiedykolwiek pili, wskazali, że rodzice wiedzą o fakcie spożywania przez nich alkoholu (44,4%) i 29,5% badanych wskazało na rodziców, jako te osoby, z którymi po raz pierwszy pili alkohol.

Alkohol samodzielnie zakupiło 3,9% badanej młodzieży. Ona też uważa, że łatwo można kupić piwo i tak twierdzi 21,2% respondentów, 10,6% badanych wskazuje, że łatwo można kupić wódkę, a 9,9% ankietowanych uważa, że łatwo można kupić wino nie mając ukończonych 18 lat na terenie Gminy Jedlicze.

Z uwagi na fakt, że na terenie Gminy Jedlicze można kupić alkohol, należy rozważyć konieczność prowadzenia szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, oraz systematycznie prowadzić kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, m. in. w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych osobom, które nie ukończyły 18 roku życia.

Dorośli respondenci także zwracają uwagę na problem picia alkoholu.

Abstynencję deklaruje 13,4% ankietowanych. 41,0% respondentów pije rzadziej niż raz w miesiącu. Codziennie alkohol pije 2,8% badanych mieszkańców biorących udział w badaniu. Po alkohol sięga raz w tygodniu 11,8% respondentów, 3,3% pije 2 – 3 razy w tygodniu i 12,3% badanych po alkohol sięga raz w miesiącu. Kilka razy w miesiącu alkohol pije 15,7% badanych mieszkańców Gminy Jedlicze.

41,5% badanych uważa, że w ciągu ostatnich 10 lat nie zauważyło zmian w spożyciu alkoholu na terenie Gminy Jedlicze. **42,7% respondentów uważa, że wzrosło**, a 15,7% respondentów uważa, że zmalało.

Nasuwa to zatem potrzebę podejmowania działań edukacyjno - profilaktycznych dotyczących picia alkoholu na terenie Gminy Jedlicze. Działania te winny być kierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców Gminy Jedlicze, ze szczególnym uwzględnieniem rodziców uczniów szkół podstawowych.

Pamiętać należy, że działania takowe można prowadzić poprzez bezpośrednie spotkania z wybranymi grupami dzieci, młodzieży i dorosłych, jak również kampanie profilaktyczno – edukacyjne z wykorzystaniem mediów, w tym mediów społecznościowych.

Narkotyki

Problem wśród mieszkańców gminy stanowią także inne substancje psychoaktywne. 85,9% uczniów szkół Gminy Jedlicze, biorący udział w badaniu, uważa, że nawet sporadyczne zażywanie narkotyków i dopalaczy nie jest bezpieczne, 8,5% uważa, że trudno powiedzieć, a 5,7% ankietowanych twierdzi, że sporadyczne zażywanie narkotyków i dopalaczy jest bezpieczne.

1,8% badanej młodzieży kiedykolwiek zażywało narkotyki i 100,0% z nich robiło to w ostatnich 30 dniach przed badaniem.

96,6% ankietowanych uważa, że zażywanie narkotyków jest szkodliwe, bez względu na częstotliwość zażywania, oraz 0,6% twierdzi, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest nieszkodliwe, jeżeli zdarza się rzadko. 2,8% respondentów nie ma zdania.

8,4% badanych mieszkańców Gminy Jedlicze wskazało, że zdarzyło im się użyć narkotyku lub innego środka odurzającego i narkotyki te zażywa codziennie (6,7% badanych) i rzadziej niż raz w miesiącu (93,3% badanych).

Nasuwa się zatem potrzeba informowania ich o niebezpieczeństwach, jakie wiążą się z choćby jednorazowym zażywaniem narkotyków, zwłaszcza jeśli mowa o nadal „popularnych” wśród młodzieży dopalaczach.

Działania edukacyjne związane z zażywaniem środków psychoaktywnych winny obejmować różne grupy wiekowe, nie tylko i wyłącznie młodzież ale również dorosłych mieszkańców Gminy Jedlicze.

Uzależnienia behawioralne

Obok oddziaływań kierowanych do uczniów, w których oprócz działań profilaktycznych ukierunkowanych na uzależnienia od substancji psychoaktywnych, nie powinniśmy zapominać o uzależnieniach behawioralnych, a w szczególności o uzależnieniach od Internetu czy też komputera. Jak wskazują przeprowadzone badania młodzież i w tym zakresie wykazuje zbyt nadmierne korzystanie z sieci. Młodzi ludzie wskazali w badaniach, że czas wolny spędzają na: 46,3% respondentów czas wolny spędza korzystając z telefonu komórkowego, oraz 43,1% grając w gry komputerowe, lub na konsoli. 19,1% ankietowanych w czasie wolnym surfuje w Internecie.

Dorośli mieszkańcy Gminy Jedlicze również wiele swego czasu wolnego spędzają w sieci. 34,8% respondentów w czasie wolnym ogląda TV i surfuje w Internecie – 18,5%, oraz spędza czas w social mediach – 16,2%. 4,5% badanych mówi o graniu w gry komputerowe.

Mieszkańcom Gminy Jedlicze zdarza się zaniedbywać obowiązki domowe, aby więcej czasu spędzić w Internecie. 44,9% badanych nigdy się to nie zdarzyło. 30,3% wskazuje, że zdarza się im to rzadko, 20,2% mówi, że od czasu do czasu, a często zaniedbuje obowiązki domowe 3,9% ankietowanych. Zawsze zdarza się zaniedbywać obowiązki domowe, aby spędzić więcej czasu w Internecie 0,5% respondentom

Wśród młodzieży zaobserwować możemy brak zainteresowań, pasji i chęci dodatkowego rozwijania swoich umiejętności i talentów. Warto podczas prowadzonych działań profilaktycznych i na takie zagadnienie jak spędzanie czasu wolnego zwrócić uwagę, bo jak wiemy, „kiedy młodzież się nudzi” bardziej podatna jest na eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi takimi jak papierosy, alkohol, czy też narkotyki i dopalacze, jak również korzysta nadmiernie z sieci, gra w gry komputerowe, czy też „swoje życie” przenosi się do świata wirtualnego.

Przemoc

Z badań wynika, że przemoc domowa nie jest wśród mieszkańców zjawiskiem obcym, czy też marginalnym.

Problem można dostrzec już na podstawie wyników otrzymanych podczas badań młodszej części respondentów. Uczniowie Gminy Jedlicze, biorący udział w badaniu wskazali, że 10,6% dostało kiedykolwiek od rodziców lanie, w wyniku którego doznali urazu takiego jak siniaki, czy też zadrapania. 32,2% badanej młodzieży padło ofiarą agresji ze strony swoich rówieśników.

39,8% badanych mieszkańców Gminy Jedlicze zna w swoim otoczeniu osoby, które doznają przemocy fizycznej, lub psychicznej, ze strony swoich najbliższych.

Zjawiska więc nie można bagatelizować i niezbędna jest właściwa pomoc przede wszystkim osobom doświadczającym przemocy, jak również osobom stosującym przemoc, dostęp do informacji, gdzie o taką pomoc mogą się zwrócić w swoim środowisku lokalnym. Profilaktyką należy zatem objąć całą społeczność lokalną.

Podsumowując, w prowadzeniu działań profilaktycznych na terenie Gminy Jedlicze, tak samo istotne wydają się być strategie oparte na przekazywaniu rzetelnej, adekwatnej do odbiorców wiedzy, a także te oparte na rozwoju umiejętności psychospołecznych. Nie należy zapominać, że tymi odbiorcami nie mogą być tylko dzieci i młodzież, ale także istnieje silna potrzeba angażowania rodziców, nauczycieli, pedagogów i innych dorosłych mieszkańców gminy.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych. Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu.

CZYNNIKI RYZYKA

Czynniki ryzyka to cechy osobowe, sytuacje, warunki i wydarzenia życiowe potencjalnie wpływające na pojawienie się problemów w obszarze zdrowia psychicznego, zwiększające prawdopodobieństwo ich wystąpienia.

Czynniki szkolne:

- 1) niepowodzenia w nauce,
- 2) negatywny stosunek szkoły,
- 3) problemy z zachowaniem w szkole,
- 4) niski poziom nauczania i opieki w szkole,
- 5) zły klimat społeczny,
- 6) brak wsparcia ze strony nauczycieli,
- 7) ekspozycja na przemoc w szkole.

Czynniki związane z rówieśnikami:

- 1) zachowania problemowe rówieśników,

- 2) odrzucenie przez rówieśników,
- 3) destrukcyjna grupa rówieśnicza.

Ale też czynniki indywidualne jednostki, takie jak:

- 1) impulsywność czy też nadpobudliwość,
- 2) częsty negatywny nastrój,
- 3) porywczność,
- 4) smutek,
- 5) brak równowagi emocjonalnej, złość, płacz,
- 6) duże zapotrzebowanie na stymulację (potrzeba wrażeń)

Czynniki rodzinne:

- 1) niski status socjoekonomiczny,
- 2) uzależnienia i choroby psychiczne rodziców, zakłócenia relacji rodzic – dziecko,
- 3) rozwód lub separacja,
- 4) chroniczne konflikty z udziałem dziecka,
- 5) nieprawidłowa realizacja ról rodzicielskich,
- 6) doświadczenia traumatyczne,
- 7) negatywne wzory starszego rodzeństwa,
- 8) niewystarczające umiejętności wychowawcze rodziców.

Na podstawie czynników ryzyka możemy przewidywać wystąpienie niepożądanych zjawisk, np. zachowań problemowych czy zaburzeń zdrowia psychicznego u młodzieży, czynniki te nie mogą być jednak utożsamiane z przyczynami tych zaburzeń. Pojawienie się ich w życiu jednostki nie jest równoznaczne z nieuchronnością wystąpienia zaburzeń czy rozwinięcia problemowych zachowań, znacząco zwiększa jednak ryzyko ich wystąpienia

CZYNNIKI CHRONIĄCE

Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych.

Można je pogrupować w kilka kategorii:

Czynniki szkolne:

- 1) zainteresowanie nauką,

- 2) wsparcie nauczycieli,
- 3) poczucie przynależności do szkoły,
- 4) pozytywne osiągnięcia szkolne,
- 5) poczucie bezpieczeństwa w szkole,
- 6) pozytywny klimat szkoły,
- 7) rozwijanie pasji, zdolności, umiejętności, potrzeba samorealizacji.

Czynniki związane z rówieśnikami:

- 1) posiadanie prospołecznych rówieśników,
- 2) otaczanie się rówieśnikami niezachowującymi się problemowo.

Ale też czynniki indywidualne jednostki, takie jak:

- 1) zdolność koncentracji uwagi,
- 2) radzenie sobie z negatywnymi emocjami,
- 3) pozytywny obraz własnej osoby.

Czynniki rodzinne:

- 1) dobre relacje z rodzicami,
- 2) więź z rodziną, ciepło, spójność,
- 3) zaangażowanie rodziców w sprawy dziecka,
- 4) posiadanie jasno sprecyzowanych oczekiwań.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Zadaniem warsztatów profilaktycznych jest wzmocnianie czynników chroniących oraz osłabianie czynników ryzyka. Warto pamiętać, że oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych.

Główne kierunki dalszych działań profilaktycznych w Gminie Jedlicze powinny polegać na:

1. Planowanie cyklicznych działań profilaktycznych mających na celu zmianę postaw dzieci i młodzieży, oraz jej regularne utrwalanie jak również zastępowanie zachowań destruktywnych konstruktywnymi, oraz wspieranie uczniów w zdobywaniu wiedzy nie tylko na temat zagrożeń podejmowanych przez nich zachowań, ale także pomoc w gromadzeniu wiedzy na temat alternatywnych postaw:

- 1.1.wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych, oraz empatii;
 - 1.2.wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań, oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy; o wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawczości;
 - 1.3.kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności;
 - 1.4.Działania służące poprawie klimatu szkoły.
2. Planowanie szkoleń dla grona pedagogicznego oraz warsztatów profilaktycznych dla rodziców:
 - 2.1.zwrócenie uwagi nauczycieli i opiekunów na specyficzne potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego;
 - 2.2.budowanie i utrzymanie więzi rodzinnych i dobrych relacji w rodzinie;
 - 2.3.wspieranie zachowań i postaw rodziców, które mogą być pozytywnym przykładem dla dzieci.
3. Zapewnienie dostępu do profesjonalnej pomocy dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych:
 - 3.1 współpracy z pomiędzy podmiotami działającymi w sferze uzależnień i biorących udział w procedurze „Niebieskiej Karty”;
 - 3.2 bieżąca współpraca z przedstawicielami służb policyjnych i wymiaru sprawiedliwości w formie spotkań interdyscyplinarnych, oraz szkoleń organizowanych dla wszystkich organizacji i podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy;
4. Wspieranie działań realizowanych przez organizacje pozarządowe, działające w obszarze leczenia, rehabilitacji, reintegracji, oraz prowadzące działania profilaktyczne w zakresie uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych.
5. Warsztaty dla sprzedawców, właścicieli placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych z zakresu prawnych regulacji dotyczących sprzedaży alkoholu małoletnim, a także umiejętności odmawiania sprzedaży napojów alkoholowych,

6. Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
7. Prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych dla mieszkańców Gminy Jedlicze, mających na celu poszerzenie ich wiedzy dotyczących miejsc, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacji, gdy osoba mierzy się z problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych, czy też uzależnienia od czynności:
 - 7.1.rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.
8. Bieżące informowanie mieszkańców m.in. poprzez media społecznościowe o miejscach gdzie można skorzystać z pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, terapeutycznej i prawnej.
9. Prowadzenie systematycznych działań edukacyjnych, dotyczących profilaktyki używania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, w tym konferencji, porad, seminariów i szkoleń.
10. Organizowanie lokalnych działań profilaktycznych na rzecz środowiska lokalnego.

5. ZADANIA I SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

Ustala się zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jedlicze na lata 2026- 2029.

5.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Zadania do realizacji:

1. Prowadzenie i finansowanie Punktu Konsultacyjnego ds. rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie dla osób uzależnionych i ich rodzin w Gminie Jedlicze a m.in.:

- a) prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej na temat choroby alkoholowej, metod leczenia, faz rozwoju uzależnienia,
- b) zatrudnienie psychoterapeutę (umowa zlecenie),
- c) motywowanie osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,
- d) motywowanie osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,
- e) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. rozmowy podtrzymujące),
- f) rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymywania przemocy,
- g) gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.
- h) pokrycie kosztów utrzymania lokalu a mianowicie: opłaty czynszu, gazu, energii, wody, zakupu środków czystości, środków trwałych, drobnych napraw itp.

2. Podejmowanie czynności zmierzających do wydania orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego:

- a) motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,

- b) kierowanie do biegłego sądowego psychologa klinicznego i lekarza psychiatry w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz ich finansowanie,
 - c) kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
3. Finansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych, warsztatów dla osób realizujących programy terapeutyczne.
4. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjnych o uzależnieniu alkoholowym, narkotykowym oraz uzależnieniom behawioralnym.
5. Stała współpraca z Policją, Centrum Usług Społecznych, Sądem Rejonowym oraz specjalistycznymi ośrodkami leczenia odwykowego.
6. Zawieranie i finansowanie umów o dzieło lub zleceń dla osób realizujących programy.
7. W miarę potrzeby podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

Cele szczegółowe: Celem tego zadania jest zmniejszenie poziomu degradacji psychofizycznej osób uzależnionych, oraz osób z problemem alkoholowym lub innych uzależnień, poprzez zwiększenie dostępności niezbędnych oddziaływań motywacyjnych. Celem tego zadania jest również zmniejszenie liczby przypadków uzależnienia poprzez uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów związanych z procesem uzależniania się, a także zwiększanie skuteczności interwencji wobec zaburzeń zachowania, wynikających z nadmiernego picia, używania środków psychoaktywnych czy uzależnień behawioralnych lub ryzykownych zachowań.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznej pomocy Punktu,
- liczba otrzymanych przez GKRPA wniosków ws. objęcia osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu leczeniem odwykowym,
- liczba osób, z którymi zespół motywujący przeprowadził rozmowy interwencyjno-motywujące,
- liczba wniosków skierowanych przez GKRPA do sądu ws. zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

Realizatorzy: Gmina Jedlicze, Poradnia Odwykowa w Krośnie, GKRPA w Jedliczu, SPG ZOZ w Jedliczu, CUS Jedlicze, Punkt Konsultacyjny w Jedliczu, Komisariat Policji w Jedliczu.

5.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania do realizacji:

1. Udzielanie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dziecka oraz podnoszenie skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Kierowanie o objęcie pomocą psychologiczną i socjoterapeutyczną w poradniach specjalistycznych dzieci dotkniętych następstwami alkoholizmu rodziców.
3. Dbłość o systematyczny przepływ informacji o przypadkach przemocy w rodzinie pomiędzy Policją, CUS, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Nawiązanie kontaktu z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej udzielającym pomocy prawnej i schronienia w sytuacji kryzysowej.
5. Podejmowanie działań zmierzających do podnoszenia kwalifikacji w zakresie pracy z osobami uzależnionymi (finansowanie i współfinansowanie szkoleń).
6. Upowszechnianie informacji o możliwości i formach udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w zakresie m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, zawodowej, rodzinnej.
7. W miarę potrzeby podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

Cele szczegółowe: Celem tego zadania jest zmniejszenie ilości i dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego (przemocy, zaniedbań i ryzykownych zachowań) z powodu nadużywania i używania środków psychoaktywnych, poprzez: zwiększenie skuteczności pomocy i wsparcia rodziny ze strony służb społecznych oraz poprzez interwencję prawno-administracyjną wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, zwiększanie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i społecznej dla członków rodzin, w szczególności z problemem przemocy domowej.

Wskaźniki osiągania celu:

- liczba udzielonych porad,
- liczba odbiorców,
- liczba zorganizowanych szkoleń,
- Liczba opracowanych lub zakupionych broszur ulotek, plakatów – przekazywanych do

informacji wśród mieszkańców

Realizatorzy: Gmina Jedlicze, CUS Jedlicze, Poradnia Odwykowa w Krośnie, GKRPA w Jedliczu, Punkt Konsultacyjny w Jedliczu, SPG ZOZ w Jedliczu, Komisariat Policji w Jedliczu.

5.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Zadania do realizacji:

1. Realizacja działań profilaktycznych podejmowanych wobec dzieci i młodzieży, jako alternatywne formy spędzania czasu wolnego.
2. Prowadzenie Świetlic opiekuńczo-wychowawczych. Finansowanie bieżącej działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych, wyposażanie pomieszczeń w meble, sprzęt komputerowy, środki czystości, zakup materiałów plastycznych, dekoracyjnych, sportowych, materiałów biurowych, gier, itp. niezbędnych do prowadzenia zajęć świetlicowych.
3. Wynagrodzenia dla osób prowadzących zajęcia w placówkach i świetlicach oraz innych osób prowadzących programy profilaktyczne.
4. Współfinansowanie programów profilaktyki alkoholowej i narkotykowej w placówek edukacyjnych.
5. Finansowanie lub współfinansowanie programów, dot. bezpieczeństwa na drodze, bezpieczeństwa na wakacjach, spotkanie integracyjne z osobami niepełnosprawnymi, finansowanie umów na realizację programów, warsztatów, spektakli teatralnych o tematyce patologii społecznych.
6. Prowadzenie działalności w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców przez udział w kampaniach promujących trzeźwość, prelekcjach dot. zagrożeń, jakie niosą pijani kierowcy na drogach, dystrybucję materiałów edukacyjnych. Wskazanie zagrożenia jakie za sobą niesie prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu a także uczestniczenie w ruchu drogowym w stanie nietrzeźwym. Realizacja i finansowanie programów/projektów, turniejów,

konkursów, dotyczących bezpieczeństwa na drodze, podniesienie świadomości, iż wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za bezpieczeństwo na drodze, bez względu na wiek i rodzaj transportu, z którego korzystamy (kierowca, pasażer, rowerzysta, użytkownik hulajnogi elektrycznej, motocyklista i pieszy). Zakupu wskaźników zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu w celu prowadzenia na terenie Gminy Jedlicze akcji trzeźwościowych dla kierowców przez Policję z udziałem członków GKRPA w Jedliczu.

7.Organizowanie i finansowe działań trzeźwościowych ze środków przeznaczonych na realizację gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii: promocja zdrowego stylu życia, współfinansowanie imprez okolicznościowych - (Dzień Dziecka, Mikołajki, Dzień Mamy i Taty, itp. koncertów, turniejów sportowych z nagrodami, warsztatów kulinarnych- zdrowe odżywianie (zakup art. spożywczych) itp..

8.Organizowanie spotkań, konferencji w zakresie promocji zdrowia oraz upowszechniania zachowań prozdrowotnych dla mieszkańców gminy.

9.Wspomaganie finansowe inicjatyw lokalnych podejmowanych na rzecz walki z patologią społeczną, bezpieczeństwem a szczególnie z narkomanią , alkoholizmem, przemocą w rodzinie.

10. Finansowanie kolonii profilaktyczno-wypoczynkowej dla dzieci i młodzieży zagrożonych dysfunkcją z terenu gminy Jedlicze. Finansowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży.

11.Tworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych finansowanie lub współfinansowanie zajęć sportowych, kulturalnych oraz kółek zainteresowań, kino plenerowe, konkursów z nagrodami, jako formy zagospodarowania czasu wolnego, alternatywy wobec nudy i stosowania substancji psychoaktywnych organizowanych przez szkoły, kluby, świetlice, Stowarzyszenia, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Jedliczu, Gminny Ośrodek Kultury w Jedliczu.

12.Współorganizowanie i współfinansowanie lokalnych wydarzeń społeczno-kulturalnych i festynów, pikników integrujących rodziny.

13.Organizowanie wycieczek edukacyjno-krajoznawczych dla dzieci , młodzieży, dorosłych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego poprzez rozwijanie zainteresowań co ma zapobiegać popadaniu w nałogi i uzależnienia.

14.Promocja, dofinansowanie i wspieranie przedsięwzięć dot. profilaktyki od uzależnień skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych polegających na organizowaniu imprez i zajęć o charakterze kulturalnym, turystyczno – krajoznawczym, rekreacyjnym i sportowym,

realizowanych przez różne podmioty; uczniowskie kluby sportowe, , placówki oświatowe, parafie, organizacje harcerskie i inne.

15.Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych, strony internetowej.

16.Współpraca z instytucjami i podmiotami, których cele statutowe lub przedmiot działalności dotyczą profilaktyki uzależnień. Finansowanie lub dofinansowanie w formie dotacji organizowanych działań na rzecz promowania abstynencji i zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

17.Dofinansowanie i organizacja zajęć profilaktycznych dla dzieci młodzieży, wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Jedliczu, Gminną Biblioteką Publiczną w Jedliczu (np.: czytanie, lektura w profilaktyce uzależnień, zajęcia relaksacyjne z książką, warsztaty pisarskie, różnego rodzaju konkursy z nagrodami i wernisaże tematyczne, itp.). Finansowanie wydawnictw i publikacji wspierających kształtowanie prawidłowego modelu rodziny bez przemocy i uzależnień – troska o dzieci. Zakup książek o tematyce profilaktycznej dot. uzależnień od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnym, przemocy w rodzinie, w szkole.

18.Udział w pokryciu kosztów remontu pomieszczeń w których będą lub są realizowane programy profilaktyczne, zajęcia edukacyjne dla dzieci, młodzieży i mieszkańców Gminy.

19.Organizowanie warsztatów dla rodziców mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych, przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez przemocy.

20.Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych i gadżetów związanych z profilaktyką uzależnień.

21.Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie problematyki FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych).

22.W miarę potrzeby podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

Cele szczegółowe: Celem tego zadania jest zmniejszenie ilości spożywanego przez młodych ludzi alkoholu poprzez: ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez niepełnoletnich, wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych i metod uczenia postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu, ograniczanie działań promujących picie alkoholu przez młodzież, interwencje profilaktyczne wobec grup

podwyższonego ryzyka, edukacja rodziców, wychowawców i pedagogów w zakresie pomagania młodzieży w utrzymywaniu abstynencji.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych,
- liczba bezpośrednich i pośrednich odbiorców działań,
- liczba zakupionych, zleconych do opracowania materiałów
- liczba instytucji i organizacji zaangażowanych w wykonywanie zadań określonych w programach,
- liczba dzieci uczestniczących w organizowanym wypoczynku - kolonia,
- liczba osób uczestniczących w zajęciach pozaszkolnych turniejach i zawodach sportowych, konkursach, piknikach mających wyraźny cel profilaktyczny, eksponujący sportowy, aktywny i zdrowy sposób życia,
- liczba działań z zakresu edukacji zdrowotnej,
- liczba remontowanych pomieszczeń

Realizatorzy: Gmina Jedlicze, CUS Jedlicze, GOK Jedlicze, GKRPA w Jedliczu, Szkoły z trenu gminy Jedlicze, GOSIR Jedlicze, Komisariat Policji w Jedliczu, Gminna Biblioteka Publiczna w Jedliczu, Organizacje pozarządowe.

5.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Zadania do realizacji:

1. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, instytucji w obszarze profilaktyki i rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych.
2. Otwarte konkursy ofert lub tryb małych zleceń – pominięcie procedury konkursu w zakresie:
 - a) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym oraz, propagowanie zdrowego stylu życia,
 - b) promocji zdrowia oraz upowszechniania zachowań prozdrowotnych dla mieszkańców gminy, inicjatywy własne organizacji pozarządowych,

3. Współpraca z organizacjami społecznymi, organizacjami kościelnymi, instytucjami, i osobami fizycznymi, których celem jest szerzenie trzeźwości, przeciwdziałaniom uzależnień, profilaktyki zdrowia / Klub Abstynenta „Szansa”, Koła Gospodyń, OSP, Klubu Integracji Społecznej, Rady Sołeckie, itp. (współfinansowanie i finansowanie w/w działań).

Cele szczegółowe: Celem tego zadania jest wsparcie dla organizacji i stowarzyszeń, instytucji, grup samopomocowych oraz osób fizycznych zajmujących się edukacją i profilaktyką, organizacją wolnego czasu oraz pomaganiem osobom uzależnionym od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych i ryzykownych zachowań.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych,
- liczba odbiorców działań inicjatyw społecznych o charakterze pro abstynenckim i prozdrowotnym,
- ilość współpracujących grup samopomocowych oraz liczba uczestników.
- **Realizatorzy:** Gmina Jedlicze, Organizacje pozarządowe, CUS Jedlicze, GOK Jedlicze, GKRPA w Jedliczu.

5.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadania do realizacji:

1. Kontrole przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi.
2. Współpraca z policją w zakresie stosowania na terenie Gminy Jedlicze przepisów prawa dotyczącego obrotu napojami alkoholowymi oraz związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych, a w szczególności skierowanej dla młodzieży.
3. Podejmowanie działań edukacyjnych i kontrolnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia z uwzględnieniem

nie tylko aspektów prawnych, lecz również obszaru osobistych motywacji (np. postawy rodzicielskie, mity na temat alkoholu) oraz nabycie umiejętności praktycznych np. asertywne odmawianie sprzedaży;

3. W przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy kierowanie wniosków do organów ścigania i występowania w charakterze oskarżyciela publicznego.

4. Organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych z zakresu prawnych regulacji dotyczących sprzedaży alkoholu niepełnoletnim.

Cele szczegółowe:

Celem tego zadania jest zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym poprzez: rozwijanie współpracy z policją i podejmowanie działań wobec łamania przepisów ustawy, wdrażanie do życia społecznego postaw wspomagających racjonalną kontrolę nad obecnością alkoholu w życiu codziennym.

Wskaźniki osiągania celu:

- liczba zawiadomień dotyczących naruszenia art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zaopiniowanych przez Komisję oraz liczba podjętych działań,
- liczba orzeczeń sądowych uwzględniających wnioski Komisji, w zakresie naruszenia art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- liczba skontrolowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- liczba podjętych interwencji w związku z nieprzestrzeganiem zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- liczba szkoleń właścicieli sprzedawców placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych oraz liczba uczestników szkoleń.

Realizatorzy: Gmina Jedlicze, GKRPA w Jedliczu, Komisariat Policji w Jedliczu.

5.6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania do realizacji:

1. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacja osób pozostających bez zatrudnienia.

- a) Upowszechnianie informacji o funkcjonowaniu instytucji udzielających pomocy społecznej (osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w formie ulotek informacji w mediach itp.)
- b) Organizowanie i dofinansowanie warsztatów motywacyjnych dla osób długotrwale bezrobotnych, spotkań grup samopomocowych dla osób z różnych grup ryzyka oraz organizowanie warsztatów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu czy narkomanii - Klub Integracji Społecznej (koszty związane z przeprowadzeniem warsztatów, zakup materiałów biurowych, drobnych art. spożywczych itp.)

Cele szczegółowe:

Celem tego zadania jest pomoc w poszukiwaniu pracy osobom podlegającym procesowi wykluczenia społecznego ze względu na ich ograniczenia wynikające głównie z bezrobocia oraz współzależnienia lub skłonności do nadużywania alkoholu.

Wskaźniki osiągania celu:

- liczba osób uczestniczących w zajęciach Klubu Integracji Społecznej,
- wysokość dofinansowania działalności Klubu Integracji Społecznej.

Realizatorzy: CUS Jedlicze, Gmina Jedlicze.

5.7. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakładanym efektem realizacji programu jest ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Jedlicze, a także stworzenie wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych problemem alkoholowym oraz zwiększenie jego skuteczności poprzez:

1. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, dzięki realizacji

działań profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, tj. informacyjno-edukacyjnych, w tym prowadzenie świetlic opiekuńczo-wychowawczych, pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych.

2. Większa wiedza i świadomość społeczna na temat rosnącego zagrożenia rozwojem alkoholizmu, narkomanii i uzależnień behawioralnych, i sposobu zapobiegania tym zagrożeniom.
3. Udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
4. Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych.
5. Promocja zdrowego stylu życia wolnego od alkoholu i innych środków uzależniających.
6. Edukowanie mieszkańców gminy na temat skutków nadużywania alkoholu i narkotyków oraz informowaniu, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacjach, gdy osoba mierzy się z problemem uzależnień.
7. Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież oraz ograniczenie szkód zdrowotno-społecznych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.
8. Tworzenie dla dzieci i młodzieży alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
9. Organizowanie lokalnych działań profilaktycznych na rzecz środowiska lokalnego.

Realizacja programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką uzależnień. Oczekiwany rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie uzależnieniom oraz patologizacji i zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Interdyscyplinarne podejście daje możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Jedlicze.

5.8. Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

1. Program realizowany będzie w ramach środków finansowych określonych w uchwałach budżetowych na lata 2026-2029.

2. Realizacja zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii finansowana jest ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

3. Dodatkowym źródłem finansowania są środki pochodzące z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Zgodnie z art. 93 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi gmina przeznacza wymienione wyżej środki *małpkowe* na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu (zatem zadania własne samorządu gminy związane np. z polityką społeczną, zdrowotną lub inne działania związane z profilaktyką lub rozwiązywaniem problemów związanych ze spożyciem alkoholu).

5.9. Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jedliczu.

1. Za każdorazowe reprezentowanie komisji w sądzie w sprawach inicjowanych przez GKRPA w Jedliczu,
 - 3% minimalnego wynagrodzenia
2. Przeprowadzanie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych (w tym sporządzenie protokołu),
 - 6% minimalnego wynagrodzenia.
3. Ustala się wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za wykonanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jedlicze na lata 2025 - 2029 w szczególności za:
4. Udział w posiedzeniach Gminnej Komisji:
 - a) dla przewodniczącego
 - 5% minimalnego wynagrodzenia,
 - b) dla pozostałych członków
 - 4% minimalnego wynagrodzenia.
5. Przygotowanie kompletu dokumentacji kierowanej do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz prowadzenie czynności zmierzających do orzeczenia

- o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- 3% minimalnego wynagrodzenia.
6. Przeprowadzanie kontroli świetlic (w tym sporządzenie protokołu),
- 5% minimalnego wynagrodzenia.
7. Uczestniczenie w spotkaniach ze społecznością lokalną na jej zaproszenie lub inicjowanie takiego spotkania,
- 2 % minimalnego wynagrodzenia.
8. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia o którym mowa w pkt.1- 7 stanowi podpis złożony przez członka komisji na listach obecności z poszczególnych posiedzeń komisji, protokołach kontroli, oświadczeniach w spotkaniach ze społecznością lokalną, zatwierdzony na zestawieniu zbiorczym przez Przewodniczącego Komisji.
9. Wynagrodzenia, o których mowa w pkt.1- 7 wypłacane za dany miesiąc, na podstawie list płac sporządzonych w oparciu o zestawienie zbiorcze Przewodniczącego Komisji skierowane do Urzędu Gminy w Jedliczu. Wynagrodzenia płatne po zakończeniu miesiąca do dnia 10-go następnego miesiąca.
10. Przez minimalne wynagrodzenie rozumie się wynagrodzenie, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020, poz. 2207 z późn.zm.) i aktualnych przepisach wykonawczych do tej ustawy.

6. MONITORING I REALIZACJA PROGRAMU.

Monitoring i realizacja Programu prowadzona będzie poprzez:

- raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, (przedkładany radzie miasta w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczył raport),
- sporządzenie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, (przesyłanie jej do Centrum w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja).

Zaplanowane działania prowadzone w ramach Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jedlicze na lata 2026 - 2029 mogą być aktualizowane w zależności od pojawiających się potrzeb i zmian przepisów prawnych. Zmiany, o których mowa, wprowadzane są uchwałą na sesji Rady Miejskiej w Jedliczu.

**OPINIA DO PROJEKTU
UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ**

w sprawie: uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jedlicze na lata 2026 -2029

1. Projekt opracował/a/: Małgorzata Głowacka Pietruś
2. Opinia Kierownika Referatu/Kierownika lub Dyrektora Jednostki Organizacyjnej

KIEROWNIK
Referatu Działalności Gospodarczej
i Obsługi Informatycznej

Małgorzata Głowacka – Pietruś

3. Opinia prawna:

Prostemu
bez uwag

Michał Winiarski
Koordynator
Biura ds. Usługi Prawnej
i Zamówień Publicznych

4. Opinia Skarbnika Gminy:

Bez uwag notuję finansowej

02.12.2025 r.

Skarbnik Gminy
Jedlicze
Jolanta Bik

5. Kieruję pod obrady Rady miejskiej w Jedliczu:

BURMISTRZ

Wojciech Tomkiewicz

6. Projekt złożony w BRM, data:

BIURO RADY MIEJSKIEJ
w JEDLICZU

Wpłynęło dnia

03.12.2025r.

L.dz. podpis

Dołki

**Uchwała Nr/...../2025 Rady Miejskiej w Jedliczu z dniar.
w sprawie: uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jedlicze na lata 2026-2029.**

Uchwałę otrzymują do wiadomości i realizacji:

1. Skarbnik Gminy Jedlicze.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jedliczu
3. Referat Działalności Gospodarczej i Obsługi Informatycznej.
4. Centrum Usług Społecznych w Jedliczu.

KIEROWNIK
Referatu Działalności Gospodarczej
i Obsługi Informatycznej

.....
Małgorzata Głowacka - Pietrus

Podpis kierownika referatu /pracownika
na samodzielnym stanowisku